

Városrészek Vetélkedője / Vidéki Vetélkedő

A Nemzeti Művelődési Intézet Baranya Megyei Irodája a 2014-es év feladatfinanszírozási programjában Városrészek Vetélkedője címmel kísérleti programot indított a Baranya megyei Sásdon. A kezdeményezés lényege, hogy az eredetileg Szigetváron, ugyanezzel a névvel, több lakosra, hosszabb időtávra kidolgozott módszer hogyan és milyen sikerrel ültethető át a Baranyában is jellemző kisebb méretű településekre.

A program bebizonyította, hogy a módszer egy kisebb, hátrányos helyzetű térségben fekvő kisvárosban is működőképes és hatékony. Az alig 3000 fős településen rövid idő alatt több száz főt megmozgató költséghatékony közösségi rendezvények patantak ki szinte a semmiből. Rengeteg önkéntes és szponzor jelent meg, eddig kevésbé látható közösségek nyitottak a település felé.

A Városrészek Vetélkedője

A módszertani megközelítés leginkább a szomszédsági és a szűkebb lakóköznyezetre irányuló kapcsolati háló megerősítését helyezi előtérbe, de települési szintű hatásai is figyelemre méltóak. A program lényege, hogy egy város nagyjából egyenlő népességszámra osztott városrészei által felállított csapatok (kb. 5-6 csapat, csapatonként kb. 10 fővel) versengenek egymással. A „versenyszámok” közösségi programok, akciók, közhasznú kezdeményezések – például

helyi szinten rendezett műsor, közterület gondozás, felvonulás, tehetségkutató rendezvény stb.

Szakmai tartalom:

A módszertan alapja, hogy a verseny szabályait a versengő csapatok közösen alkotják meg, és utána az értékelést is közösen végzik. Ez a tapasztalatok szerint önszabályozáshoz vezet, ebben rejlik a közösségfejlesztő hatás. Általában öt csapattal érdemes számolni. Kevesebbrel nehéz igazán izgalmassá tenni a versenyt, többel nagyon elhúzódik az eseménysorozat.

A versengő csapatok a vetélkedő elején kapnak egy szabadon felhasználható pénzügyi keretet, a vetélkedő hosszától és kötelező elemeitől függően ez kb. 100.000 Ft és 300.000 Ft között lehet. Ennek a keretnek a felhasználása a csapatok döntésétől függ – természetesen minden költést bizonylatokkal kell igazolni a vetélkedő végén és tételesen el kell számolni az átvett összeggel. Ez a fajta megelőlegezett bizalom (a jogszerűen kiadott előleg és a csapatvezetők által aláírt felelősségvállaló nyilatkozatok mellett), valamint a döntési szabadság jó hatással van a kreativitásra, és elősegíti azt is, hogy a résztvevők a sajátjuknak érezzék a befektetett munka eredményét. A felhasznált keret ebben az esetben az önrész funkcióját tölti be. Ezt általában meg többszörözi az önkéntes munka, a helyi vállalkozóktól begyűjtött szponzoráció és a

lakosságtól természetben kapott támogatás, ami így jóval látványosabb hatást és szélesebb kört ér el, mintha az egész összeget közvetlenül rendezvényszervezésre fordították volna. A saját büdzsé felhasználása a közösségi tervezés jó iskolája, emellett a menedzsment feladatok modellezésére és kipróbálására valamint a vezetői, szervezési kompetenciák fejlesztésére is alkalmat biztosít.

A részt vevő csapatok teljesítményét a csapatok által delegált tagokból álló zsűri az előzőleg közösen összeállított kritériumok – pl.: a résztvevők száma, a program sokszínűsége, újszerűség, a bevont önkéntesek száma, szponzorok stb. – alapján értékeli.

Fontos, hogy a zsűri döntése átlátható szabályok szerint, számon kérhető módon történjen, és a zsűri tagjai köztiszteletben álló, a csapatok bizalmát élvező személyek legyenek, akik döntésükért vállalják a felelősséget. Ezen kívül a csapatok és csapatvezetők előtt világossá kell tenni, hogy a verseny eszköz, a részvétel és a jó hangulat fontosabb, mint az eredmény. Ehhez a rendező intézmény vagy önkormányzat erkölcsi, szakmai és anyagi támogatása nélkülözhetetlen.

A verseny gerincét érdemes a helyi értéktelérésre építeni, de ez a résztvevőktől és a lakosok igényeitől is függ. Kötelező elem lehet általában valamilyen közterület karbantartása, takarítása, csinosítása, esetleg helytörténettel kapcsolatos rendezvényelemek, kvízek lebonyolítása. Ezen kívül pedig bármi, amit a csapat ér-

tékesnek, fontosnak, a helyi közösség körében érdeklődésre számot tartónak ítélt. A pontozólapon nagyobb súllyal szerepel az értékelésnél a helyi fellépők, kiállítók szerepeltetése. Könnyen mérhető, ezért jó összehasonlítási alapként szolgál a szponzorok, önkéntesek, szervezők, látogatók száma, a rendezvények, programelemek száma, hossza.

A vetélkedő nyertes csapata szerezni díjazásban részesül, amelyet például utcabútorok, vagy virágok, fák beszerzésére fordíthat, így a nyereség is a saját városrész valamely közösségi terében hasznosul. A verseny évenkénti megrendezése megadja az év közbeni készülődés, tervezgetés lehetőségét, így a fejlesztő hatás nem korlátozódik a programidőszakra, hanem stabil közösségek, helyi hagyományok kialakulását is lehetővé teszi.

A Szigetvári Városrészek Vetélkedőjének összefoglalása

Az alábbi összefoglaló a Városrészek Vetélkedője című módszertani füzet felhasználásával készült (Városrészek Vetélkedője rendezvénysorozat Szigetvár 2009–2012 Módszertani füzet, Kiadta a Nemzeti Együttműködési Alap támogatásával a Szigetvári Kultúr- és Zöld Zóna Egyesület, Szigetvár 2013. A Vetélkedőt mindezidáig öt alkalommal szervezték meg, a módszertani összefoglaló az első három alapján készült (2009, 2011, 2012).

Kiindulópont

A program az alig több, mint 10.000 főt számláló Szigetvár területén valósult meg, beleértve Zsibót és Becefa részönkormányzatok területét, valamint a külterületi Szőlőhegyet. A Szigetvári kistérség egyike az ország 33 leghátrányosabb helyzetű térségének.

Szigetvár városa folyamatosan csökkenő lakosságát mutat – melynek egyaránt oka az elvándorlás és a természetes fogyás is – bár az elköltöző piacképes végzettséggel rendelkezőket folyamatosan pótolják a falvakból

Sásdi Városrészek Vetélkedője – saját kezűleg készített portékák

beköltözők, mindez azonban csak fokozza a lemaradást, hiszen a városi humánforrás minősége is romlik.

Az egyes városrészek eltérő képet mutatnak.

Korosztály tekintetében a belváros jelenti az egyik szélsőséget, ahol főként nyugdíjasok, idősebbek laknak. A város lakosságának 36%-a nyugdíjas, vagy nyugdíjszerű ellátásban részesül. Legnagyobb lakosságát az észak-nyugati Szent István lakótelep éri el, ahol a város lakosságának több mint 10%-a él.

A térség hátrányos helyzetéből, a munkahelyek hiányából, a rossz gazdasági körülményekből adódóan az egyének saját boldogulásukat, életfenntartásukat helyezik középpontba. Ennek következményeként a közösséghez való tartozás, a közösségi célok sokadik helyre sorolódnak a rangsorban. A város jövőjének tervezése, valamint az egyre fokozódó elvándorlás okán kiemelten fontos a kiábrándult, megélhetésért küzdő lakosság közügyek felé fordítása.

Az ötlet

A programötlet a Szigetvári Kultúr- és Zöld Zóna Egyesülettől ered. Az 1998-ban alakult szervezet 2005 óta látja el a város közművelődési feladatait és több közösségi teret

működtet. Számos közösségfejlesztő programot valósított meg sikeresen. A térség legaktívabb és legnagyobb civil szervezeteként rendszeresen felkarol közösségi kezdeményezéseket.

A kiinduló gondolat alapján mi más is lehetne alkalmasabb a lakosság megmozdítására, mint egy vetélkedő, ahol ki-ki kedve szerint, egy közös célért összefogva, vagy a másik városrész legyőzése érdekében szerveződve képességei, lehetőségei, érdeklődés szerint kivetheti a részét a programból. Mindehhez értékes nyereményeket kínáltak fel. Legnagyobb kihívást természetesen így is az önkéntesek bevonása, a jó ügy mellé állítása, motiválása jelentette.

A közösség bevonása

Első lépésként a „hangadókat” vonták be a folyamatokba. Városrészenként szólították meg a közügyekben aktív személyeket és közösségeket, bízva abban, hogy élére állnak a kezdeményezésnek. Az első körben aktivizált önkéntesek városrészenként azonos összeget kaptak, melyet a körzet aktivizálására kellett felhasználniuk. Segítségként konkrét teljesítendő feladatokat is meghatároztak. Ezek mind alkalmasak voltak a lakosság megmozdítására. Az összeget úgy állították be, hogy elegendő legyen a

kötelező feladatok végrehajtására, de a „győzelem érdekében” mindenképpen építeni kelljen a helyi erőforrásokra, helyi tudástárra, „szívesség bankra”. Az újdonsült szervezők eltérő módszerekkel, eszközökkel indultak el. Mivel ezek a körzetek meglehetősen eltérő képet mutatnak, nem volt minden városrészre alkalmazható módszer. A körzetekben helyi önszerveződő mozgalmak alakultak. Több alkalommal éltek a nyilvános közösségi beszélgetések lehetőségével, jellemzően az önkormányzati képviselők által szervezett programnapokon.

Közösségi beavatkozás

Társadalmi akcióprogramok (parkosítás, szemétszedés, játszótér felújítás) szervezése volt az egyik kötelező feladat, mely megalapozta a lakosság bevonását, érdekeltté tételét a programban való részvételle. Ehhez a projekt viszonylag nagy értékben biztosított növényeket, alapanyagokat, illetve szakmai segítséget. Ez lehetővé tette azt a közösségi élményt, mely megalapozza a további fejlesztést. A sport, az előadói és alkotóművészet segítségével váltak teljessé a közösségi programok. A fiatalok szinte valamennyi városrészben aktív közreműködői lettek a programoknak. Több városrészben is felmerült helyi (extrém) sportpálya kialakítá-

sának ötlete. A szabadidő hasznos eltöltésének megszervezése az egyik leghatékonyabb prevenció eszköz a veszélyeztetett csoportokkal való munkában. Alacsony küszöbű szolgáltatások biztosításával növelni lehet az elért fiatalok számát, fokozatosan több fiatal lehet bevonni közösségi célú tevékenységekbe. A cél pedig az, hogy sikerüljön a fiatalokat megnyerni a közös ügyeknek, és eredményes párbeszédet kialakítani a generációk között. Bebizonyosodott, hogy amely városrészek erőforrásként tekintettek a fiatalokra, eredményesebb programokat, együttműködéseket tudtak megvalósítani.

A közösségek animálása, a közösségfejlesztés, a közösségszervezés a helyi identitás fejlődéséhez is vezet, mindez növeli a város népességmegtartó erejét is.

Partnerek

A program tudatosan épített a széleskörű partnerségre. A városi közterületeket üzemeltető Kft. a kezdetektől fogva a program egyik aktív résztvevője volt. A parkosítási akciókhoz a szervezőkkel folyamatosan egyeztetve beszerezték a növényeket, eszközöket és szakértőket biztosítottak valamennyi helyszínen.

A Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság Szigetvári Kapitányságá-

nak munkatársai szintén valamennyi helyszínen képviseltették magukat. Elméleti és ügyességi játékokkal (közlekedésbiztonsági, drogprevenció) valamint egy-egy járőrautó és egyéb eszközök bemutatásával működtek közre.

Az oktatási intézmények a diákok körében történő népszerűsítésben vették ki a részüket, valamint bekapcsolták közösségi munkával, kulturális programokkal. Civil szerveződések közül a Szigetvár és térsége Ifjúsági Kerekasztal, valamint a városi nyugdíjasklub minden helyszínen jelen volt szervezőként és fellépőként egyaránt.

A Szigetvári Várbaráti Kör a helytörténeti programokhoz, a Vöröskereszt Szigetvári Szervezete az egészségügyi szűrésekhez nyújtott felbecsülhetetlen értékű segítséget. A Városi Tűzoltóság szintén valamennyi rendezvényen megjelent különböző játékokkal, bemutatókkal. Számos helyi vállalkozás nyújtott tárgyi segítséget (pl.: díjak a vetélkedőhöz, fuvarozás, üdítő stb.).

Eredmények

A projekt hatására több városrészben közösségek, klubok alakultak, melyek tartósan működnek és mára megindultak a formális szervezette válás útján. Nem titkolt célja volt a programnak civil szervezetek létrejöttének ösztönzése a városfejlesztés, városépítés helyi identitásfejlesztés mentén. A lakóközösségek felismerték felelősségüket saját környezetük iránt, képessé váltak arra, hogy egymást segítve, egymás munkáját, lehetőségeit kiegészítve tegyenek az élhetőbb lakókörnyezete kialakításáért. Több olyan közterületen valósult meg programok, illetve kerültek beparkosításra területek, melyek korábban nem voltak közösségi használatban. A városrészek összegyűjtötték, megismerték és bemutatták saját történetüket, környezeti és kulturális értékeiket.

A rendezvények elsősorban a közösségfejlesztés irányába hatottak: megerősítették és tovább erősítik a helyi identitást, és azt a kohéziót, amely a társadalmi csoportok közötti átjárást biztosítja az emberek számára, s ezzel csökken a kirekesztettség,

Sásdi Városrészek Vetélkedője – Belváros, helytörténeti kiállítás a kirakatüvegen

Sásdi Városrészek Vetélkedője – az Újtelep csapata

elszigeteltség érzete. Fontos szerepe van abban, hogy a helyi társadalom demokratikusan működhessen.

Nem várt jellemzője volt a programnak, hogy az egyes városrészek szervezői között a folyamatos vetélkedés ellenére is nagyon jó kapcsolatok alakultak ki, nagymértékben segítettek egymás rendezvényét sokszor összehangolva az erőforrásokat. Időnként lelkes segítőként vettek részt az „ellenfél” rendezvényén is.

A Sásdi 2014-es Városrészek Vetélkedőjének összefoglalása

A 2014 őszén a Nemzeti Művelődési Intézet Baranya Megyei Irodájának kezdeményezésére Sásdon megtartott Városrészek Vetélkedője alapvető célkitűzése volt, hogy úgy használja fel a közösségi erőforrásokat, hogy minimális önrésszel a lehető legtöbb helyi erőforrást mozgassa meg. Ez a vártnál is jobban sikerült. A három családi napra szánt összesen br. 300.000 Ft olyan többletenergiát mozgató meg, amilyenre – elmondható – nem volt példa Sásdon az elmúlt 30 évben.

A városrészek önkéntesei egyenlő mértékű segítséget kaptak (az anya-

gi segítség mindössze 80.000 Ft volt), hogy közösségi napok és közösségi munkák segítségével aktivizálják a városrészt és a város lakosságát. A nyerelemény az volt, hogy kiválaszthatják, hogy a városrészükből milyen közterületet újítson meg vagy szépítsen a stáb 60.000 Ft értékben.

A módszerátadás és adaptálás egy tréninggel kezdődött, ahol a módszer egyik megalkotója Málek Andrea, a Szigetvári Kultúr- és Zöld Zóna Egyesület trénera bemutatta a szigetvári megvalósítást. Ezt természetesen nem lehetett egy az egyben Sásdra alkalmazni a jóval alacsonyabb lakosságszám, a szabadtéri programoknak nem kedvező évszak és a korlátozottabb anyagi lehetőségek miatt.

Első lépésben a részt vevő csapatok számát, területét határozták meg a projekt lebonyolítói. A települést közel azonos méretű, nagyjából homogén körzetekre osztották: Sásdon három körzetet jelöltek ki. Az Óvárosra, a Belvárosra és az Újtelepre.

A tréning második lépéseként a Szigetváron összeállított pontozó lapot a Sásdi viszonyokra szabták a résztvevők. Ezen a lapon szerepelnek a kötelező programelemek és azok súlyozása is.

Harmadszor megválasztották a zsűrit, akik elvégzik a csapatok telje-

sítményének pontozását. Ebbe a zsűribe minden csapat egy főt delegált, ezen kívül a Nemzeti Művelődési Intézet és az ötletgazda képviselője lettek tagjai, de csak megfigyelői, tanácsadói státuszban. Tulajdonképpen a csapatok önmagukat kell, hogy értékeljék, saját sorrendben kell megegyezniük. Ehhez vitás esetben a jelenléti ívek, a fotó- és videó dokumentáció áll a rendelkezésükre.

Végül a résztvevők meghatározták a vetélkedő időtartamát (2014. november 1-30-ig) és a három családi nap időpontját (november 8., 15., és 22.). Ez azért volt lényeges, hogy ne ütközzenek a csapatok programjai, hiszen nagyon fontos, hogy minden rendezvény Sásd teljes lakosságának szól.

A településszerkezet sajátossága, hogy az intézmények a központban találhatóak, az Újtelepen csak a sportpálya van, mint közösségi tér. Az Általános Művelődési Központ minden csapatnak felajánlotta az épületet, a családi nap megtartására és esőhelyszínként, ha esetleg az utolsó pillanatban kell módosítani. Ezzel a lehetőséggel az első rendezvényt szervező Óvárosi csapat élt, a Művelődési Ház is az Óvárosban áll.

A vetélkedő legfőbb eseményei a csapatok által szervezett Községi napok voltak, e mellett azonban önkéntes munkára is többször összehívték a csapatokat.

Értékelés:

A hivatalos versenydőszak 2014. november 1-től 30-ig tartott, eddig lehetett községi napot és közösségi munkát szervezni. December 4-én, Sásdon a Történeti Tékában a zsűri, a csapatok képviselői, valamint a tanácsadói státuszú zsűritagok összehívták az értékelésre. A megbeszéltek szerint minden csapat készült a dokumentációval, hozta a jelenléti íveket, fotókat, a fellépők és programok listáját. Volt, aki kimutatásokat, diagramokat szerkesztett, a helyi és a városrészen kívülről érkezettek arányáról.

Az összpontszámok alapján az Újtelepi városrész csapata 352 ponttal nyert, második az Óváros csapata lett 298 ponttal, a Belváros csapata pedig 160 ponttal harmadik lett.

A Vidéki Vetélkedő módszertani bemutatása

A Vidéki Vetélkedő célkitűzései, módszertani alapjai és várt hatásai azonosak, mint a fentebb bemutatott Városrészek Vetélkedője című kezdeményezésé. Van azonban néhány fontos különbség, amely megnehezíti az adaptációt, átformálja a megvalósítást és az alkalmazható eszközrendszert. Legfontosabb különbség, hogy egy mikrotérség több települése vesz részt a folyamatban, ez többféle identitást, kevesebb kapcsolódási pontot, rosszabb információáramlást jelent.

A hátrányos helyzetű térség aprófalvai és zsákfalvaira jellemző, hogy az a kevés kapcsolat, amivel még rendelkeznek, nem horizontális, hanem inkább vertikális jellegű, hiszen ha a lakosok utaznak, akkor mindig a járási vagy megyei központok felé veszik az irányt. Szinte száz százalékban ott vannak a munkahelyek, iskolák, hivatalok vagy az egészségügyi intézmények, arra a szomszédos kistépelülésre, amelyen nem megy keresztül az autóbusz, a legritkább esetben vetődik el az, akinek nem él ott rokona, még akkor is, ha légvonalban nincs messzebb két-három kilométernél.

Nincs egy közös szervezet, ami összefogná a csapatokat, a körjegyzőség, vagy a közös Polgármesteri Hivatal merőben adminisztratív feladatainál fogva erre nem igazán alkalmas.

A Városrészek Vetélkedőjénél fontos szempont volt, hogy ne csak a zsűri, hanem a többi városrész lakossága is látogasson el egymás közösségi napjaira. Külön településeknél ezt bajosabb megszervezni, bár nem lehetetlen.

Mindezek mellett leginkább a helyi közösségek igényei határozhatják meg a tervezett program tartalmát, azonban a rendelkezésre álló források, a tervezett hossz és az elérni kívánt hatások fényében már felvázolható néhány reálisan megvalósítható alternatívát.

Vidéki Vetélkedő – „Olimpia” kategória

Jellemzője: minél több résztvevő, minél változatosabb program, nagy mobilitás, hosszabb időtartam, magasabb költségvetés.

A Városrészek Vetélkedőjének analógiájára szervezhető olyan programsorozat, amelynek elsődleges célja minél több lakos megmozgatása és minél több személyes kapcsolat kiépítése. Ennek során főként arra kell tekintettel lenni, hogy ha a szomszédos falvak lakosai egymás rendezvényein nagy létszámban szeretnének részt venni, akkor az odajutást valamilyen formában támogatni kell. Ezen kívül egy kistépelülés ritkaságzámba menő, más települések lakói által is látogatott több száz fős rendezvényén

kiemelt figyelmet kell fordítani az étkezési és higiénés feltételek biztosítására, valamint az egészségügyi és biztonságtechnikai előírások betartására. Ehhez mindenképpen külső segítség-re és anyagi fedezetre van szükség.

Vidéki Vetélkedő – „VB” kategória

Jellemzője: elsősorban helyi résztvevők, azonos tematikára épülő programok, korlátozott mobilitás, rövidebb időtartam, alacsonyabb költségvetés.

Kísérletként talán érdemesebb lehet korlátozott célokkal rövidebb programként megkezdni az adaptációt. Ebben az esetben ugyanúgy különböző települések csapatai versengenek helyben szervezett programjakkal, de nem kiemelt szempont, hogy a szomszédos falvakból minél több résztvevőt vonzzanak. Ehhez a kiírásban, az összemérhetőség kedvéért meg lehet határozni egy-két konkrét célt: pl. helytörténet, környezetvédelem, értéktár, nemzetiségek bemutatása vagy évforduló megünneplése. A zsűri és a résztvevő csapatok itt is elutaznak egymás közösségi napjaira, de a hangsúly ezúttal a helyi közösség megmozgatásán van, amit nyilván a lakosságszám alapján arányosítani kell a pontozáshoz. Nem kizárt itt sem, hogy a lakosok ellátogassanak a szomszédos településekre – mint ahogy az a legtöbb helyen egyébként falunapkor még szokás – de nem is követelmény.

Mindkét esetben, ahogy a Városrészek Vetélkedőjében is, minden közösségi napon egy-egy tréfas ügyességi vetélkedő keretében, közönség előtt is összemérhetik erejüket a szervező csapatok – ez egyszersmind a szervező csapatok tagjait és szurkolóit egyaránt ösztönzi a többi csapat rendezvényén való részvétellel.

Összegzés:

A két kategória elválasztása csupán elméleti, de talán ennyiből is látható, hányféle módon alakítható a módszer az alapvető célok feladása nélkül. A Vidéki Vetélkedő esetében

Újtelepi közösségi nap: több mint 50 méteres „közösségi sál” volt az egyik attrakció

Felkészítő tréning a Városrészek Vetélkedőjére

hangsúlyos szerep hárul egy olyan szervezetre, ami az adaptációs folyamatot és az információ-áramlást összefogja és irányítja. Városrészek Vetélkedője megmutatta, hogy egy város teljes intézményrendszere, a kommunális szolgáltatótól a tűzoltóságon át a könyvtárig miként vette ki a részét a program sikerre viteléből. Egy kisváros esetében a részt vevő csapatok ugyanazokat a lehetséges partnereket keresik fel, ráadásul ők a választók, az ügyfelek és a fogyasztók is. Szomszédos települések esetében már nem ilyen világosak a viszonyok, az adaptációt vivő szervezet körültekintésén is múlik, hogy olyan szabályrendszer alakuljon ki, amely nem kedvez egyoldalúan a jobb helyzetben lévő településnek és olyan segítséget adjon, ami minden csapat számára egyformán értékes, de nem befolyásolja a verseny végeredményét.

A Sásdi Városrészek Vetélkedője közösségi napjai

Az Óvárosi csapat közösségi napja:

A Művelődési Ház bejáratánál Óvárosi laccímkártyát és egy zöld, szív alakú kitzűzöt kapott mindenki.

A szervezőket onnan lehetett megismerni, hogy piros szíves kitzűzöt viseltek. A Sásdi Művelődési Ház egybeépült a Sportcsarnokkal a szervezők ezt ki is használták. Folyamatos párhuzamos programok zajlottak a csarnokban, az ebédlőben és az emeleti galériának használt folyosón is. A sportcsarnokban sportvetélkedők, az ebédlőben gyermekek számára játszótér foglalkozások, emellett pedig legalább ötféle helyi alkotóktól származó kiállítás és bemutató, valamint egy helytörténeti fényképgyűjtemény került a falakra.

Kötelező programem volt a csapatok közötti vetélkedő (vetélkedő a vetélkedőben), erre az Újtelepi csapat már egyenpólóban, transzparenszel jelent meg. A közösségi nap résztvevőit ebéd várta, amit a konyhán önkéntes munkában főztek meg, az ebédhez a Dombóvári Zenész Egyesület 14 tagú fúvószenekara szolgáltatott a muzsikát. Az udvaron közben a rendőrök engedték át járműveiket a gyermekek számára, a közeli mezőgazdasági telepről egy traktor és egy markoló is e célból állt a bejárat mellé. Az ebéd után a helyi íjász egyesület szerelt fel a tornacsarnokban és a játszótérre is beköltöztek mellé. Az ebédlőben pedig sásdi idős emberek meséltek a kitelepítések időszakáról és a sásdi 1956-os eseményekről megrázó hitelességgel. A műsor ré-

sze volt a helyi tehetségek fellépése is. A részt vevő közönség lelkesen fogadta azt a kezdeményezést is, hogy élőláncot alkotva öleljék körbe a Művelődési Házat. A sportcsarnokkal közös Művelődési Ház kerülete kb. 500 méter, a lánc kis híján körbeért! A napot végül családi vetélkedő zárta. Az Óváros csapata a jelenléti ívek alapján több, mint 200 résztvevővel zárta a programot, ami a helyiek elmondása alapján, Sásdon nagyszerű eredmény.

Az Újtelepi csapat Közösségi Napja:

A következő közösségi napot az Újtelep csapata szervezte a Sportpályán. Jelentős kockázat rejlett a november 15-i időjárásban, de ragaszkodtak ahhoz, hogy az újtelepi közösségi nap az Újtelepen legyen. Biztos, ami biztos felállították a város rendezvénysátrát, amiben a színpad is helyet kapott. E mellett az aránylag nagyméretű öltöző is kiváló játszótér helyszínnek bizonyult. Végül az időjárás is a csapat mellé állt. A verőfényes őszi délutánon a program délután egykor indult, de már előtte körbezenélte az Újtelepet és a várost a Sásdi Rézfúvós zenekar egy kis teherkocsi platóján. Az öltözőben négyféle kézműves program, a falu híres szülőtte, Plesz Antal építész életéről szóló helytörténeti kiállítás, ingyenes vérvizsgálat és közösségi alkotásként egy körülbelül 50 méteres, a helyszínen is gyarapodó sál várta a látogatókat. A sportpályán a Komlói Állatmenhely dolgozói és az általuk istápolta kiskutyák és kiscicák várták a leendő gondos gazdákat. Az Újtelepi lópartók öt lóval lovagoltattak. A sportpálya szélén párhuzamosan főzőverseny folyt, nagyjából 10-12 csapat részvételével. A helyi nyugdíjasklub zsíros kenyeret és forró italt biztosított minden résztvevő számára. A napot a helyi Kangoo csoport vidám fellépése indította, ezt a Vásárosdombói Német Néptáncgyűttes fellépése követte. A színpadon a rendezvénysátorban folytatódott a műsor zenei fellépőkkel, ismeretterjesztő programmal.

A rendezvénysátor után a sportpályán rendezték meg a városrészek

csapatai közötti mókás vetélkedő következő fordulóját többek között tökgritással, talicskatolással, zsákban futással a szalompályán. A napot a helyi vállalkozók által felajánlott ajándékokból álló tombola, tábortűz-gyújtás és bál zárta. A helyszínen már-már fesztiválszerű volt a hangulat, a jelenléti íveket összesen 909 fő írta alá.

A Belvárosi csapat Közösségi napja:

A Belváros csapata nem egy, hanem két napot tervezett. November 22-én a csapatok közötti vetélkedőt tartották meg, másnap 23-án, vasárnap pedig a közösségi napot. A csapatok közötti vetélkedő szombat délelőtt vidám hangulatban a Művelődési Ház előtt folyt. Volt gyephoki szalalom, twister párbaj, repülőgépjáratás egymás hátán és utána szembeszé- ben repülőgépversenyt, valamint gumicsizma hajítást.

A másnapi rendezvény tematikáját a negyven éves Deák tér – vagyis maga a Belváros – adta, amely helyszínként is szolgált a programnak. A buszmegállóban az áruház oldalára volt kiragasztva a korabeli fotókból és újságcikkekből összeállított helytörténeti kiállítás. A társasházak lakóközössége minden ház bejáratához Lépcsőházi tárlatot szervezett: ezen az itt élő hobbialkotók, kézművesek munkái szerepeltek, melyekről az alkotók szívesen el is beszélgettek az érdeklődőkkel. A műsorban felléptek a Faodú Egyesület Tanodájának diákjai, helyben élő zenészek és énekesek, és a városrész felépítésének történe-

téről is hallhatott előadást a közönség. A városrészrel egyidős – negyvenéves – sásdiakat a hat társasházat formázó tortával köszöntötték. Meglepetés produkcióként egy Sásdon élő pilóta engedélyt kapott rá, hogy néhány tiszteletkört tegyen egy kisgéppel a Deák tér felett. Közben egy pónifogat

váltott lovakkal hordta a panelok között körbe-körbe a gyerekeket. A délután derekára elkészült egy kondér halászlé és egy kondér vadpörkölt is. Három órától ismét a helyi zenészeké volt a főszerep, ezzel spontán utcabál kerekedett. A résztvevők száma itt 350 fő körül alakult.

Programelemek ütemezése

Módszerátadó és adaptációs tréning: a módszertan ismertetése és közös szabályalkotás, pontozólap megszerkesztése és a zsűri megválasztása. A közösségi programok időpontjának egyeztetése, annak érdekében, hogy ugyanazon a napon ne legyen több helyszínen program, így a zsűri minden- hova el tudjon látogatni és az esetleges érdeklődők is részt tudjanak venni mindegyiken (2-3 nap).

Közösségi programok megszervezése és lebonyolítása: Az előzetesen egyeztetett időpontokban A megválasztott zsűri ezeket a közösen megalkotott szabályok alapján lepontozza (2-4 hónap).

Értékelés és eredményhirdetés: A programok szervezésére adott időszak zárultával a zsűri és a csapatok képviselői összeülnek és a vezetett pontozólapok, jelenléti ívek és a fényképes dokumentáció alapján értékelik a csapatok teljesítményét, majd egy záró programon eredményt hirdetnek (1-2 nap).

Költségigény:

Nagyobb városok esetében 2-5.000.000 Ft (színpad, rendezvénysátor, technika, fellépők, anyag stb.)

Kisebb városok, vagy falvak közötti vetélkedők esetében: 1.000.000 – 2.000.000 Ft

A programköltség függ az időtartamtól is: három hónapnál rövidebb időbe egy öt csapatos folyamat nem zsúfolható be, ekkor minimálisan 500.000 Ft-tal lehet számolni. Egy féléves folyamatban már nagyjából, a szaporodó közösségi programok finanszírozásához legalább 1.000.000 Ft szükséges. Az elérni kívánt lakosság arányában a költségek is növekednek. Fontos azonban hozzátenni, hogy a több bevont önkéntes, bár nagyobb anyag és rendezvényköltséget jelent, arányaiban sokkal több hozzáadott értéket és erőforrást mozgósít települési szinten.

KOVÁCS GÁBOR feleségével és két kislányukkal Hidason él. Szakirányú végzettségét 2006-ban Péccsett szerezte, de már előtte, hallgatóként Kulturális Falukutató Programokat vitt az Ormánságba és mobil ifjúsági információs szolgálatban is közreműködött önkéntesekkel. Tanulmányai után a civil szektorban dolgozott, uniós pályázatokat írt, valamint települési és térségi komplex fejlesztési tervek megalkotásában vett részt. A megyei közművelődési feladatellátáshoz 2012-ben csatlakozott. 2013 januárjától 2016 áprilisáig a Nemzeti Művelődési Intézet Baranya megyei módszertani referense. Az IKSZT-k (szolgáltató faluházak) szakmai munkájának segítése mellett a közösségfejlesztés, a gazdaságfejlesztés és a hátrányos helyzetű rétegek számára indított mintaprogramok kidolgozása és menedzselése tartozott felelősségi körébe. Jelenleg Szigetváron a városfejlesztési pályázatok koordinálásában vesz részt.